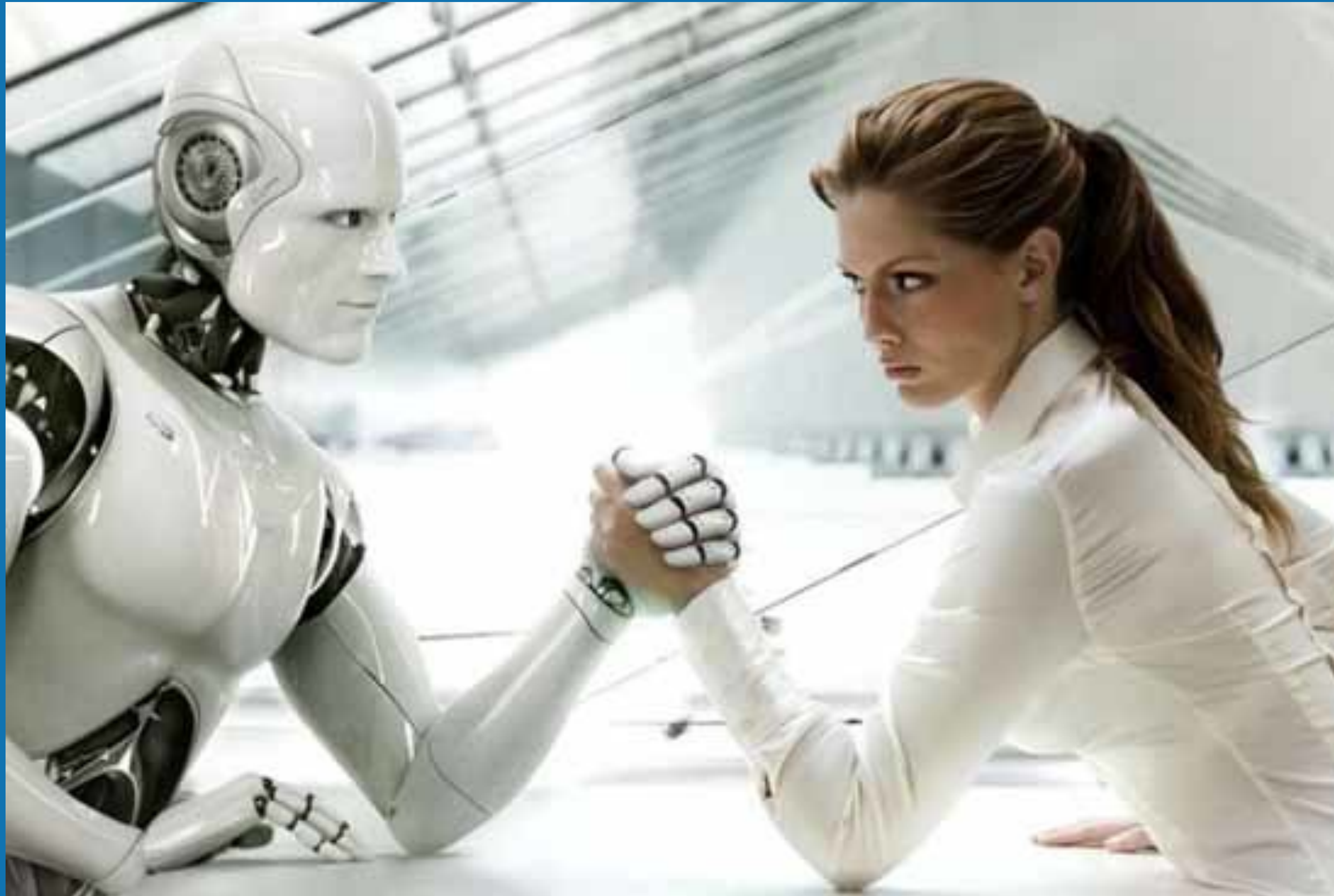

En verden i rask endring. Trussel eller løsning?

Elisabeth Holvik
Sjeføkonom

SpareBank **1**

Megatrender

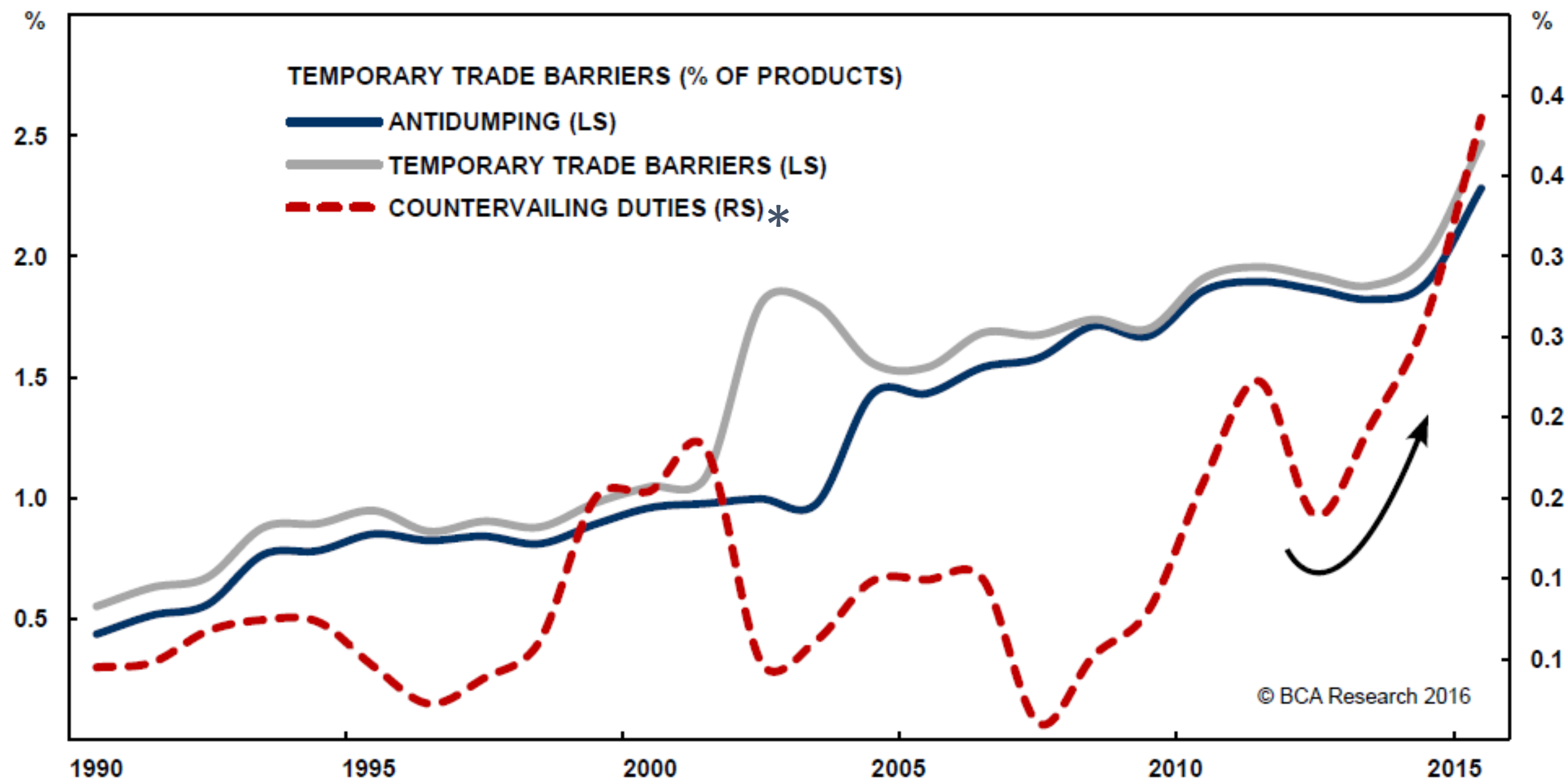
- Produktivitetsveksten svak, gir svakere skatteinngang
- Eldrebølge, gir økte kostnader

- Teknologeutvikling, digitalisering, IoT, kunstig intelligens og Nudging

Globalisering i revers

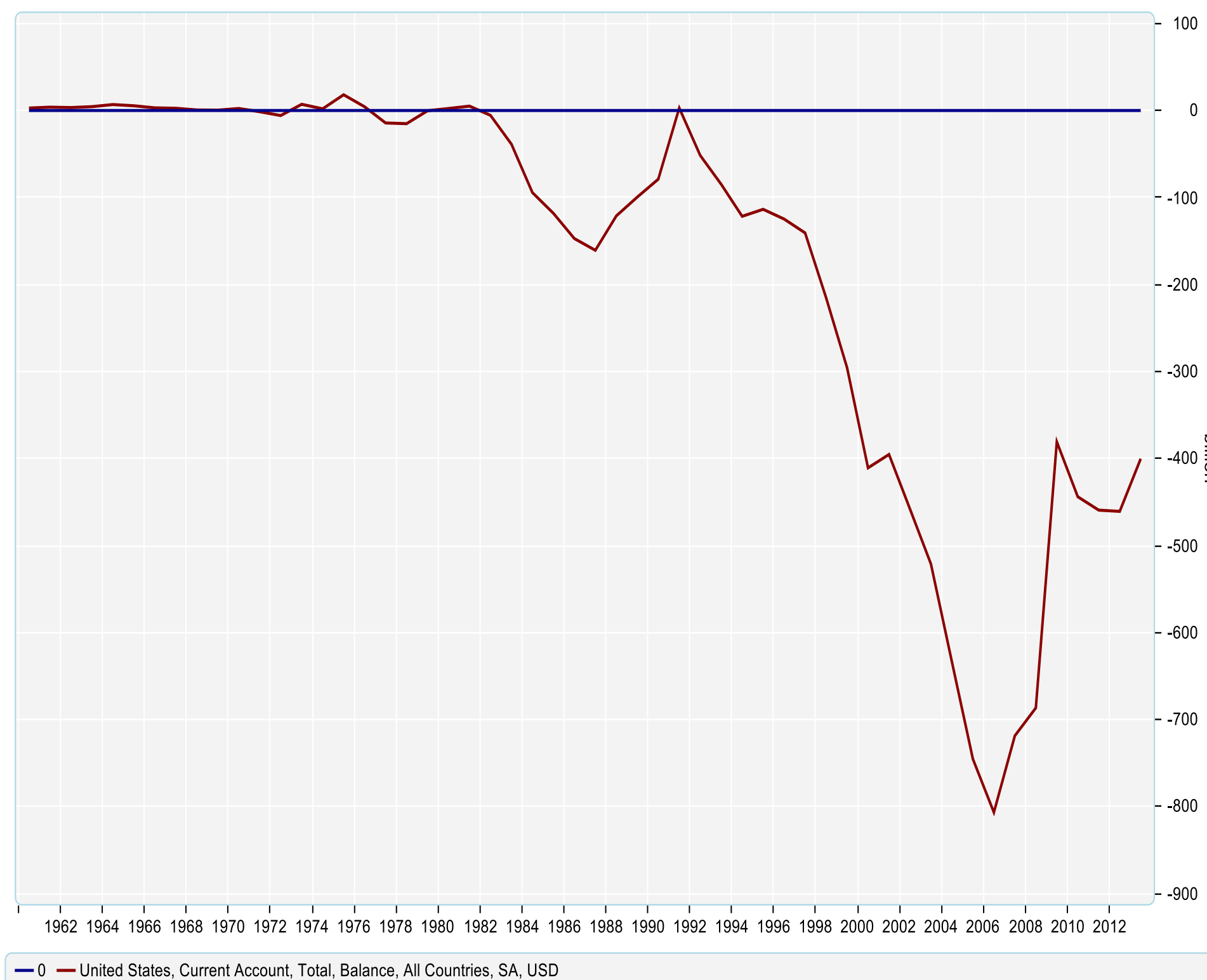
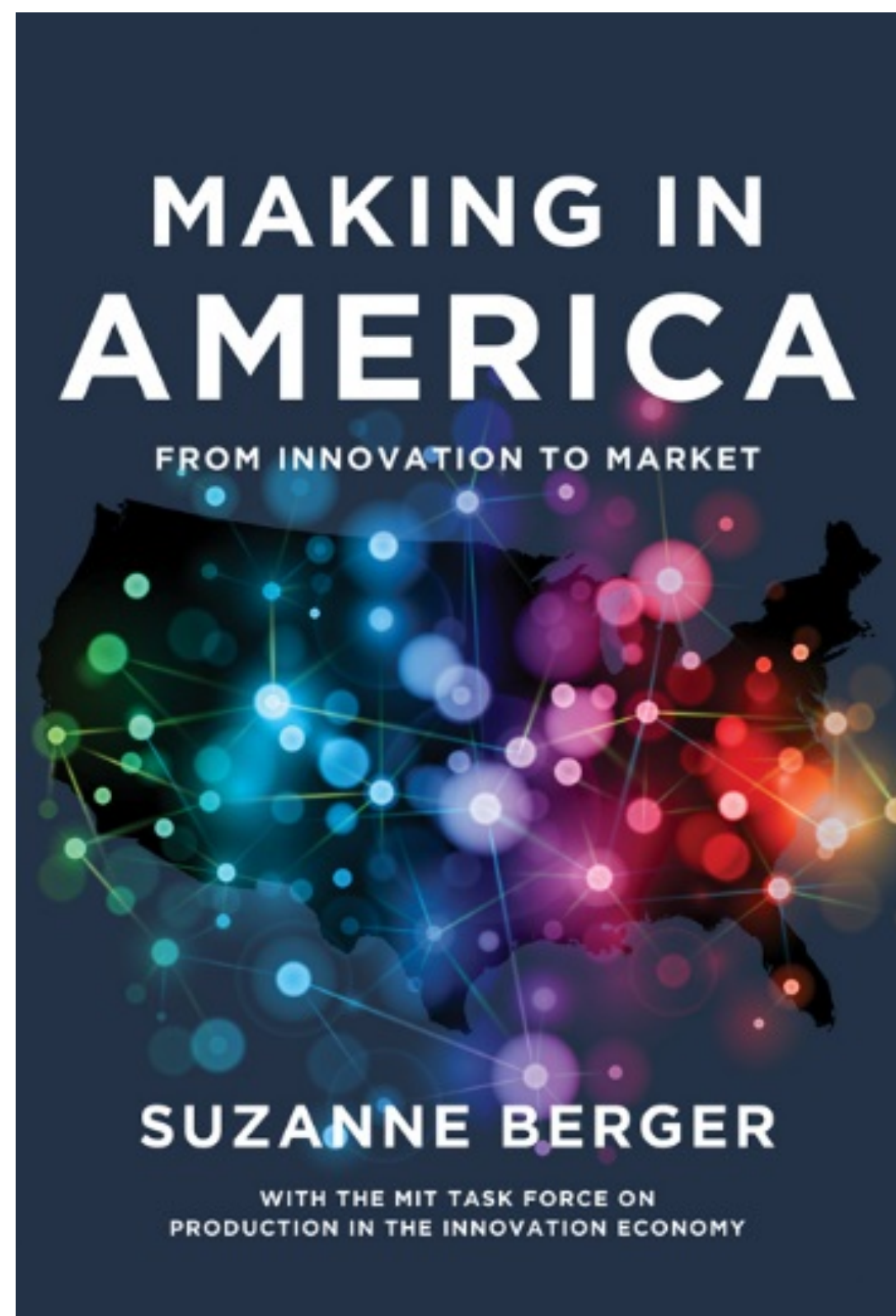
CHART 5
Protectionism On The March

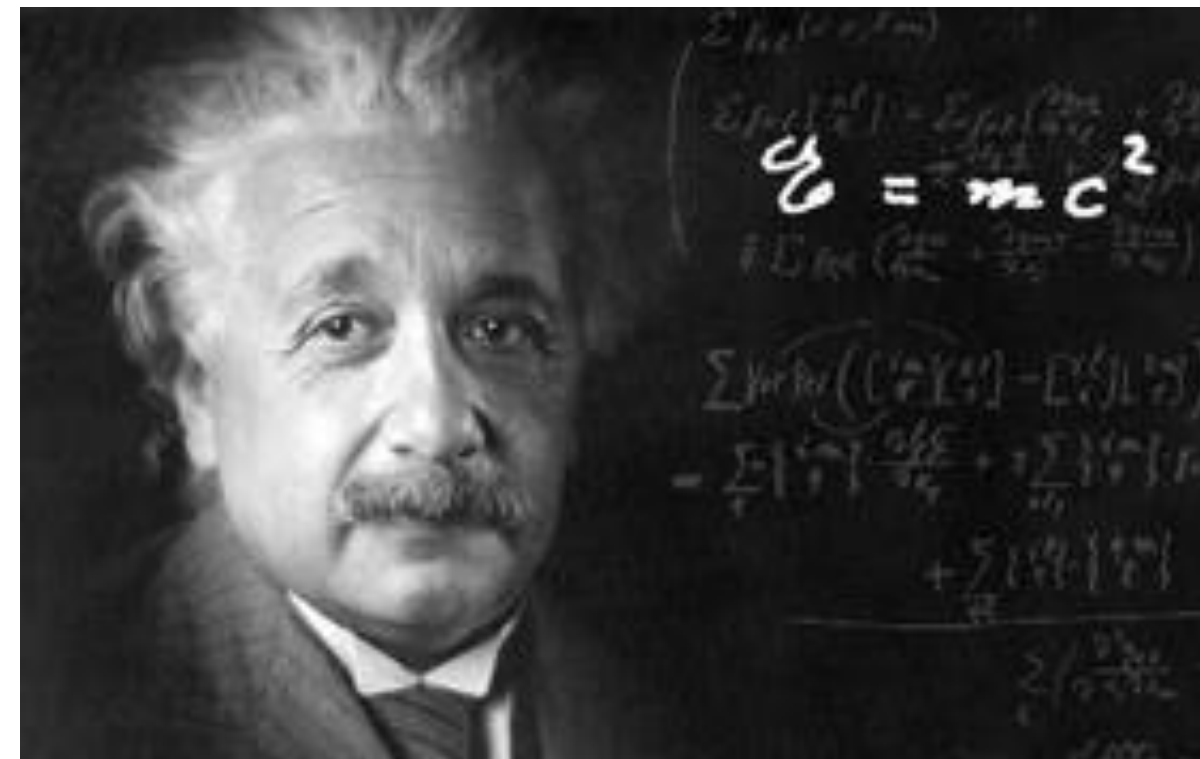
SOURCE: WORLD BANK, TEMPORARY TRADE BARRIERS DATABASE

* **Countervailing duties (CVDs)**, also known as **anti-subsidy duties**, are trade import duties imposed under [World Trade Organization](#) (WTO) rules to neutralize the negative effects of [subsidies](#). They are imposed after an investigation finds that a foreign country subsidizes its exports, injuring domestic producers in the importing country. According to [World Trade Organization](#) rules, a country can launch its own investigation and decide to charge extra duties, provided such additional duties are in accordance with the [GATT Article VI](#) and the GATT Agreement on Subsidies and Countervailing Measures.

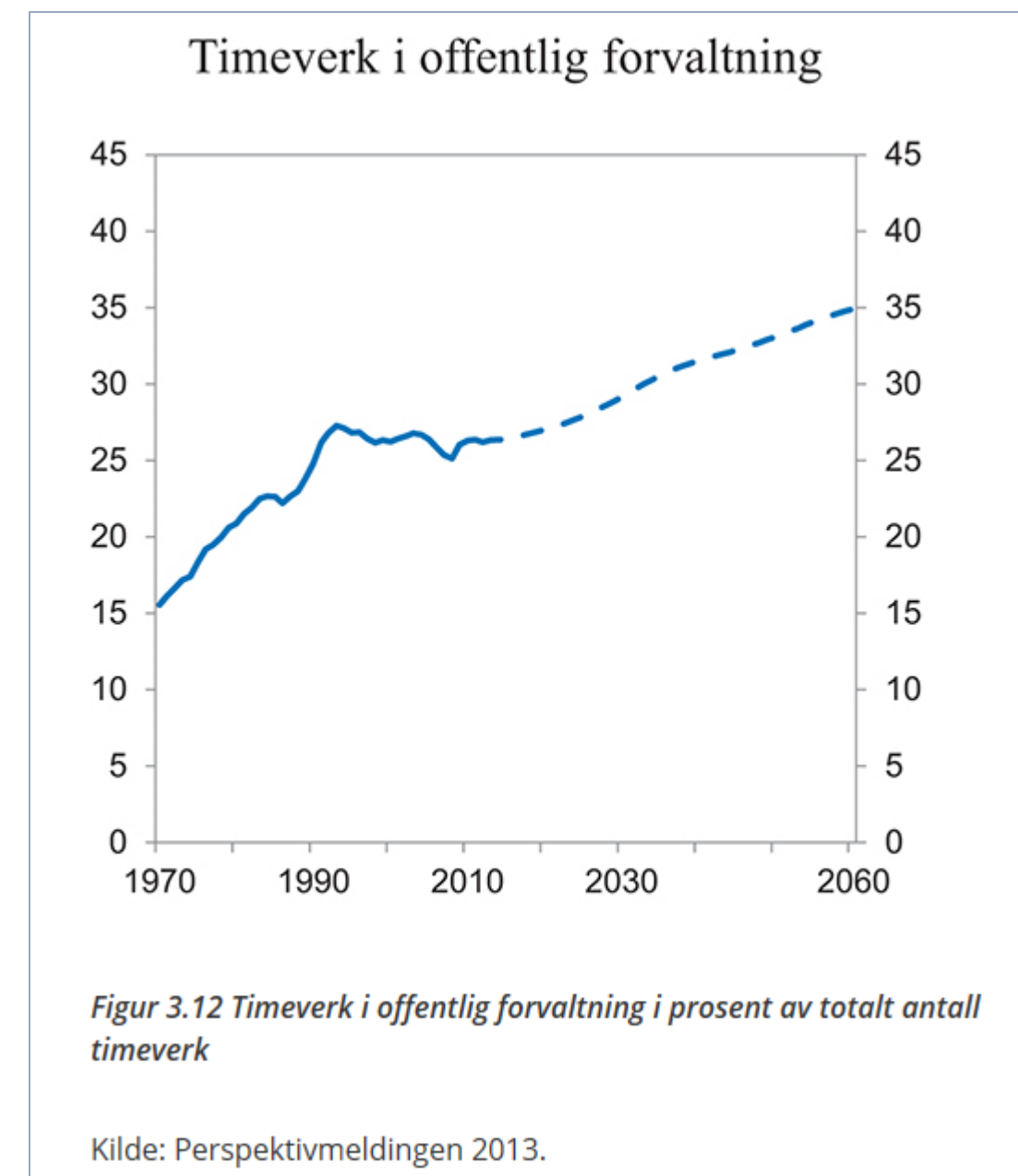
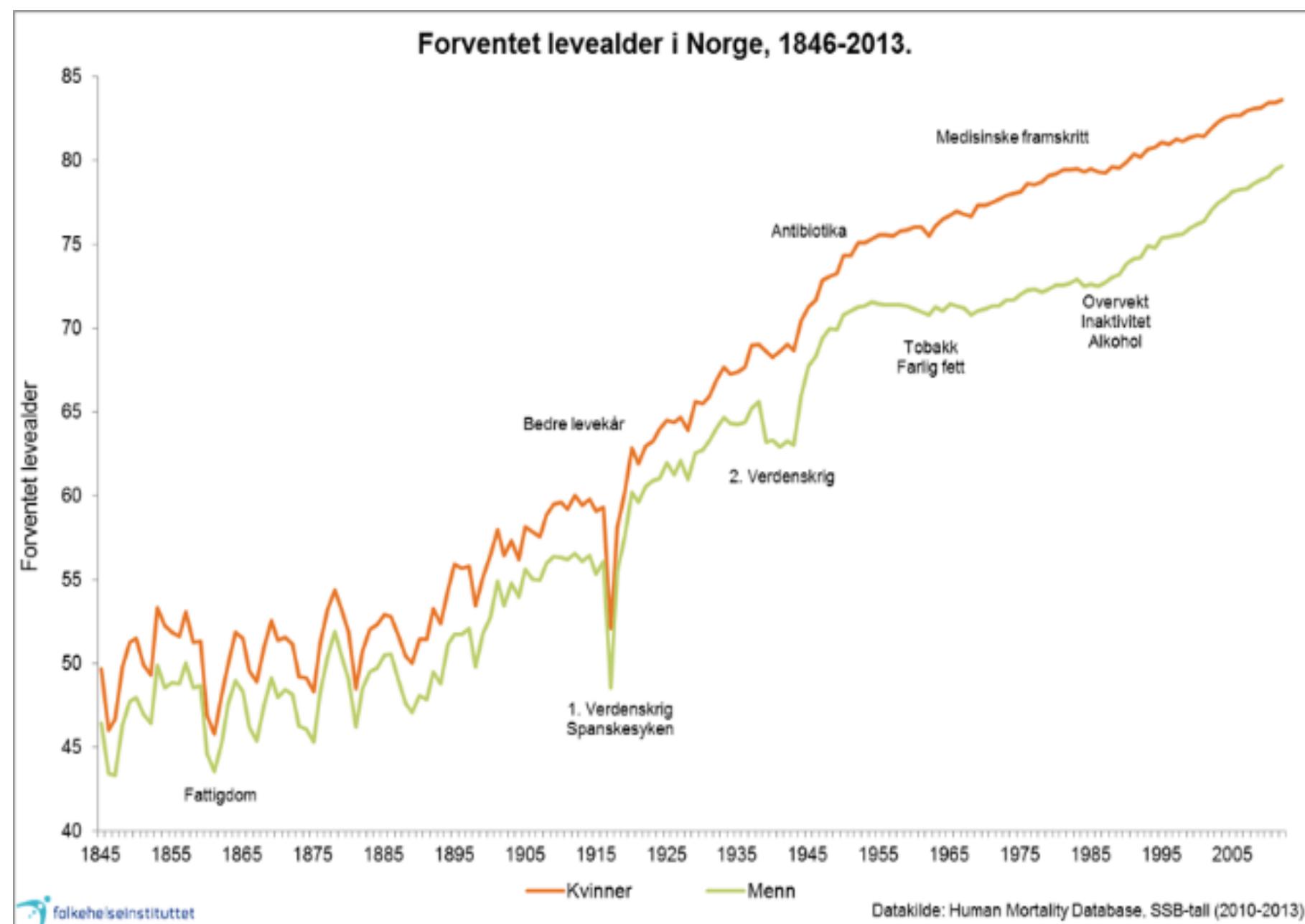
USA med plan for å re-industrialisere

Trender som gir svak vekst i Norge

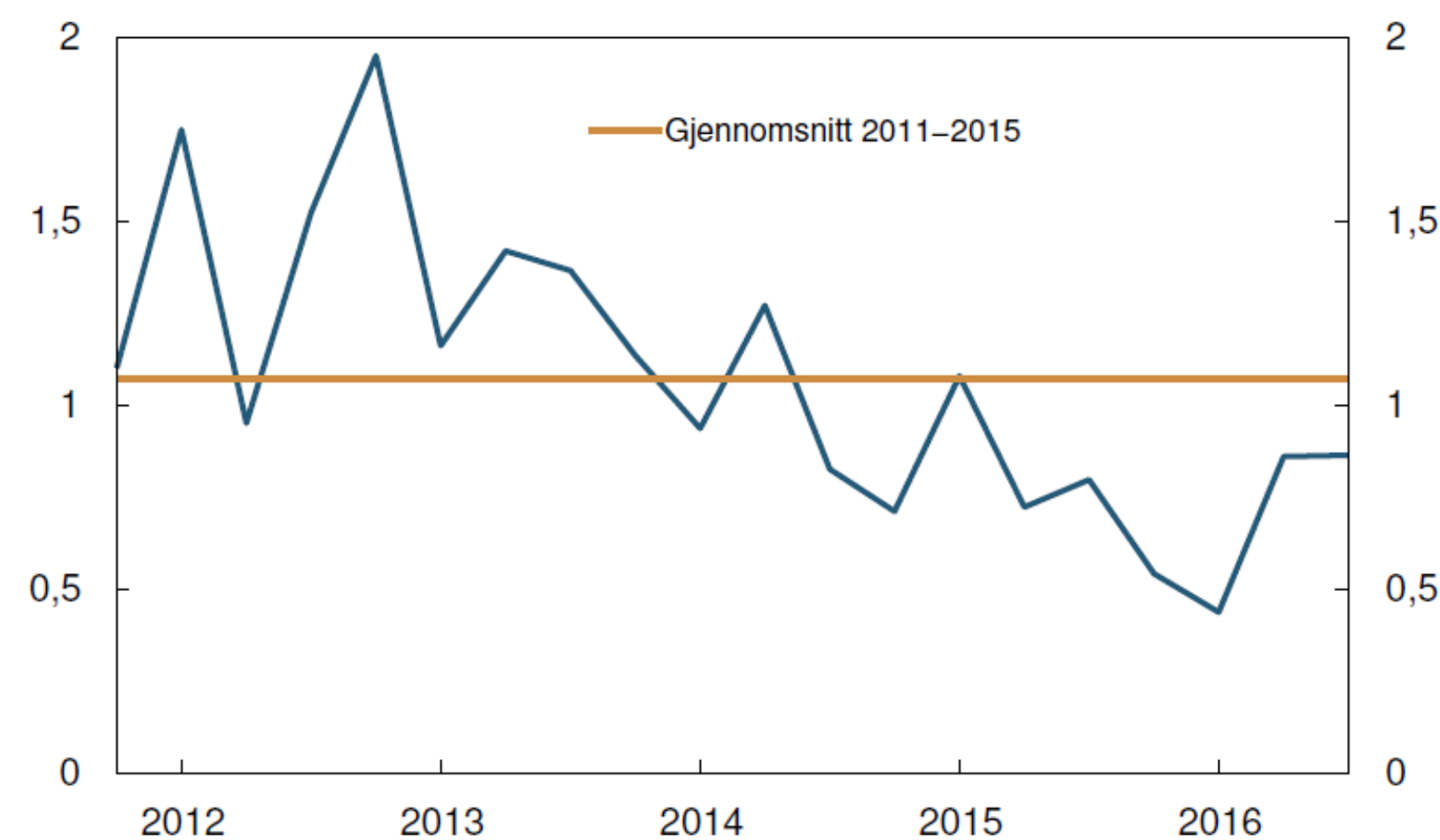

Forventet levealder øker raskt

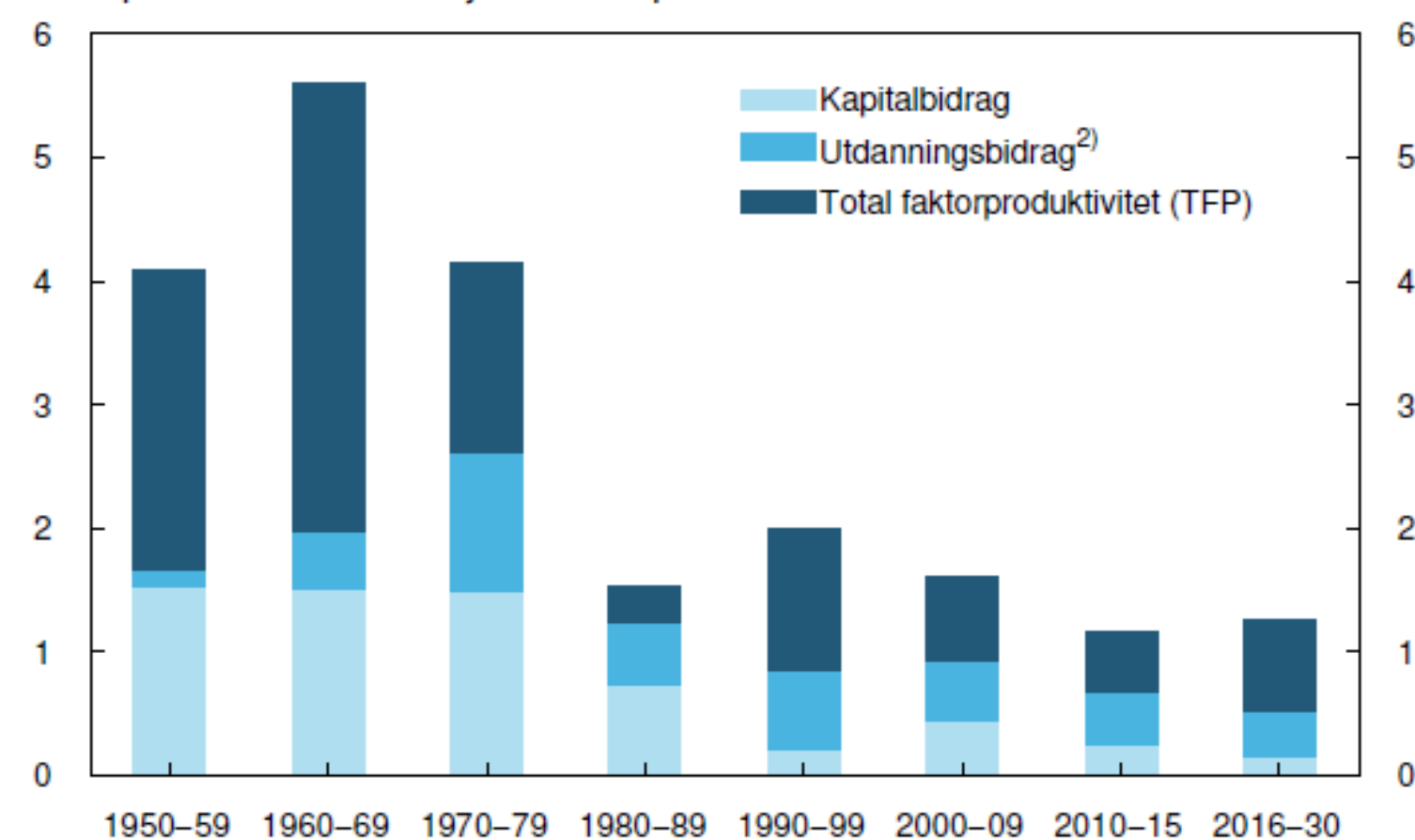
Svak produktivitsvekst

Figur 1.27 Produktivitet.¹⁾
Firekvartalersvekst. Prosent. 4. kv. 2011 – 3. kv. 2016

1) BNP Fastlands-Norge per sysselsatt.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 8 Produktivitetsvekst i Norge.
BNP per timeverk uten olje.¹⁾ Faste priser. Årsvekst. Prosent

1) Anslag 2016 – 2030.
2) Beregningen er basert på metode fra Hall, R. og C. Jones (1998) «Why do some countries produce so much more output per worker than others». *NBER Working Paper 6564*. Marginalavkastning av utdanning er satt til seks prosent.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Norge: omstillingen går tregt...

Norway's oil wealth swamps innovation

Norwegians like the idea of creativity but fear disruption, says John Gapper

“John Gapper

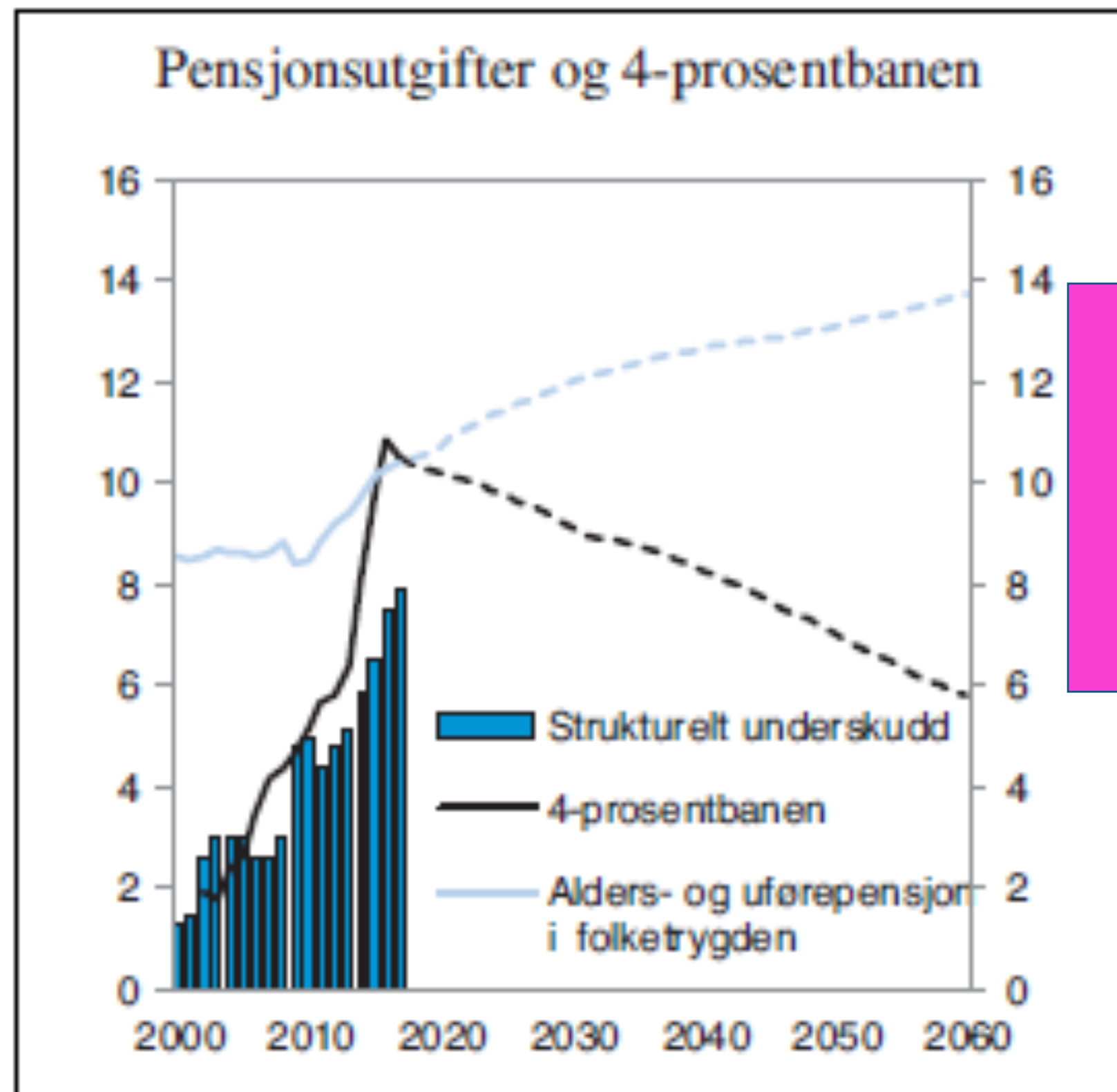

Oljefondet tomt i 2043 med dagens tempo

Politikk og samfunn Statsbudsjettet 2017

Offentlige finanser med kjempeutfordring!

Figur 3.7 Pensjonsutgifter og 4-prosentbanen.
Prosent av trend-BNP Fastlands-Norge

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

Gap mellom:

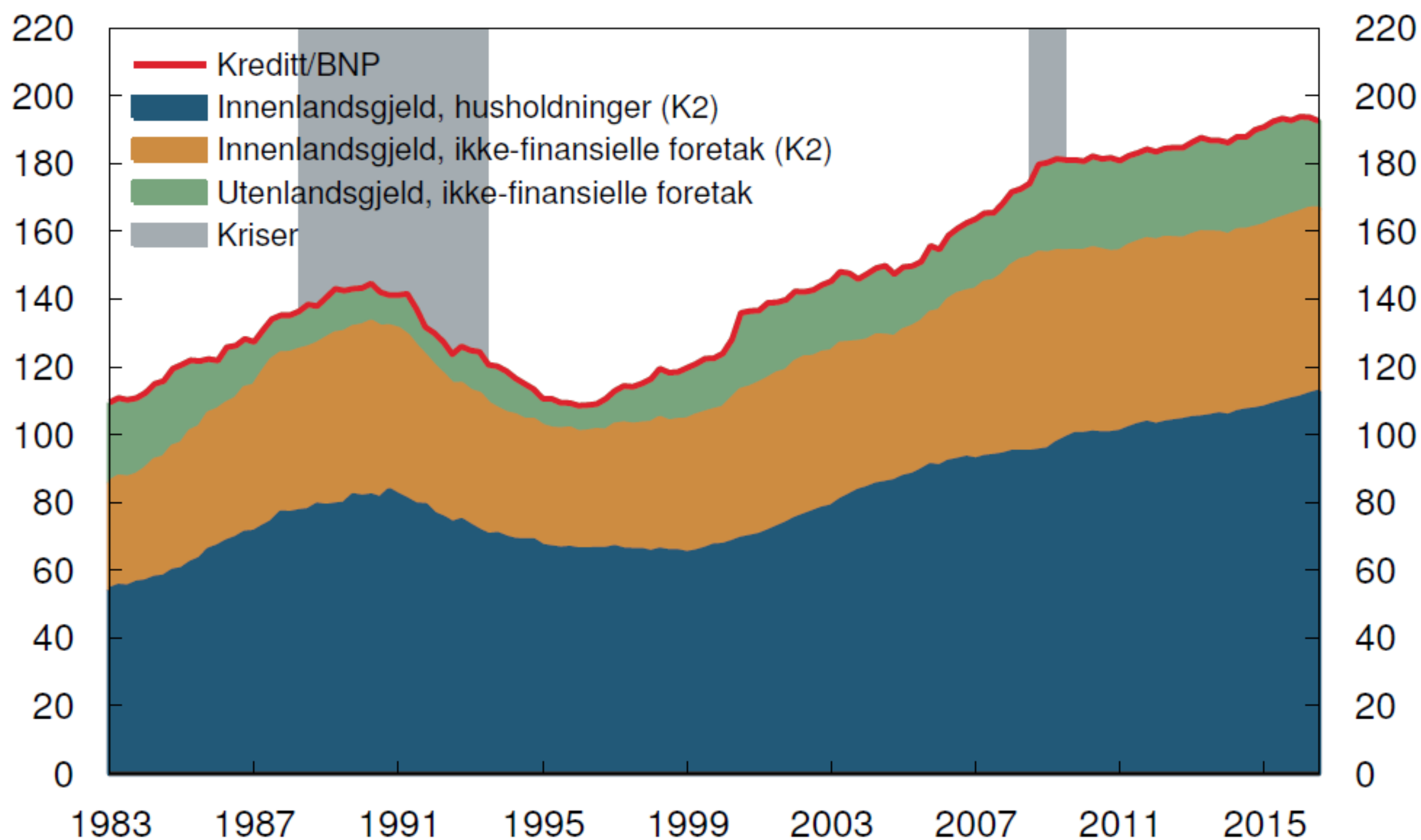
- utgifter til pensjon
- avkastning av oljefondet som kan brukes til å dekke fremtidig pensjonsutgifter

Kutt i offentlige betalte goder

- Kraftige skattecutt (helt urealistisk!)
- Tenke nytt om tjenester fra offentlig sektor!

Hva har vi gjort så langt?

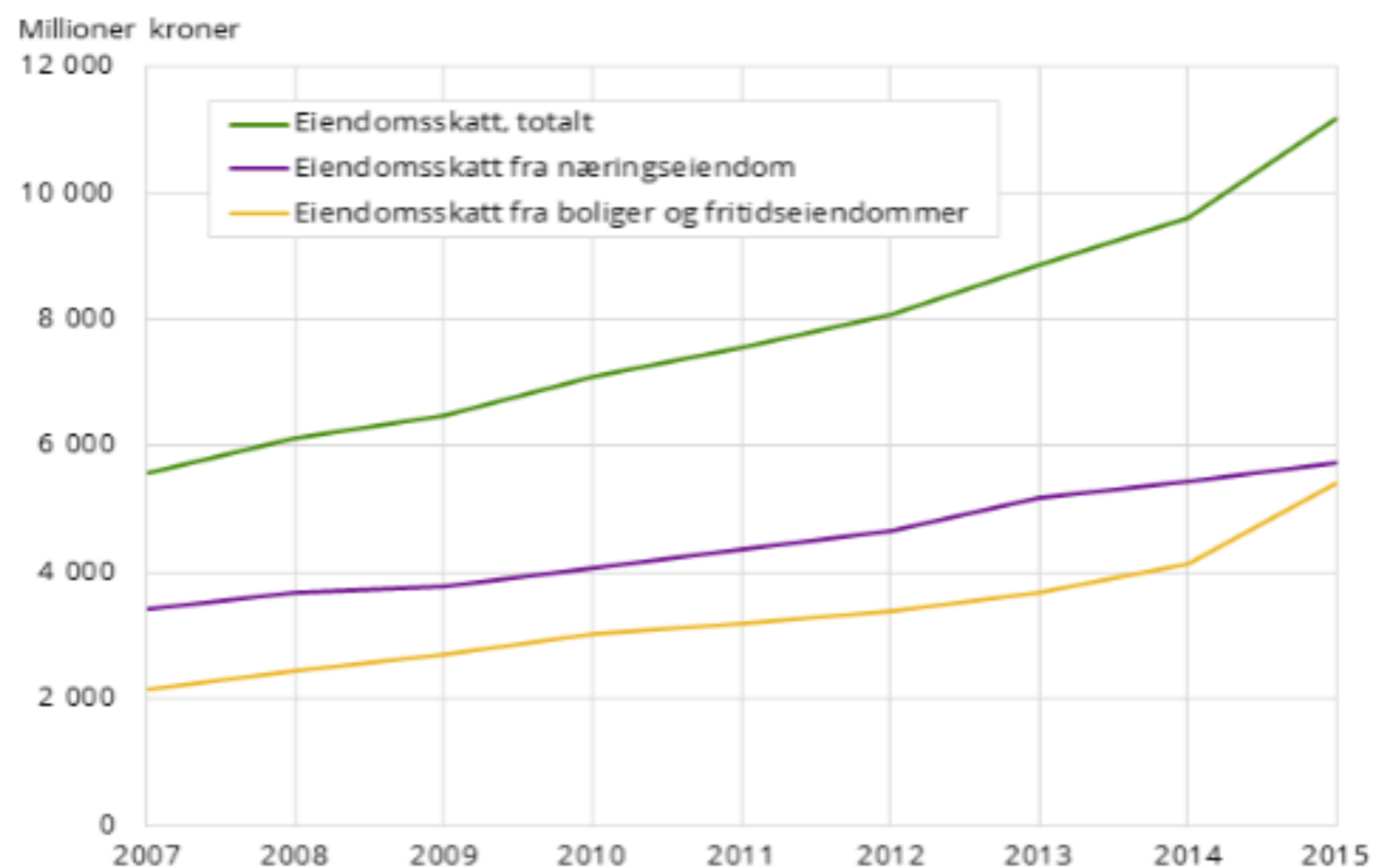
Figur 3.6 Samlet kreditt for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge.
Prosent. 1. kv. 1983 – 3. kv. 2016

Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Eiendomsskatten doblet på 10 år

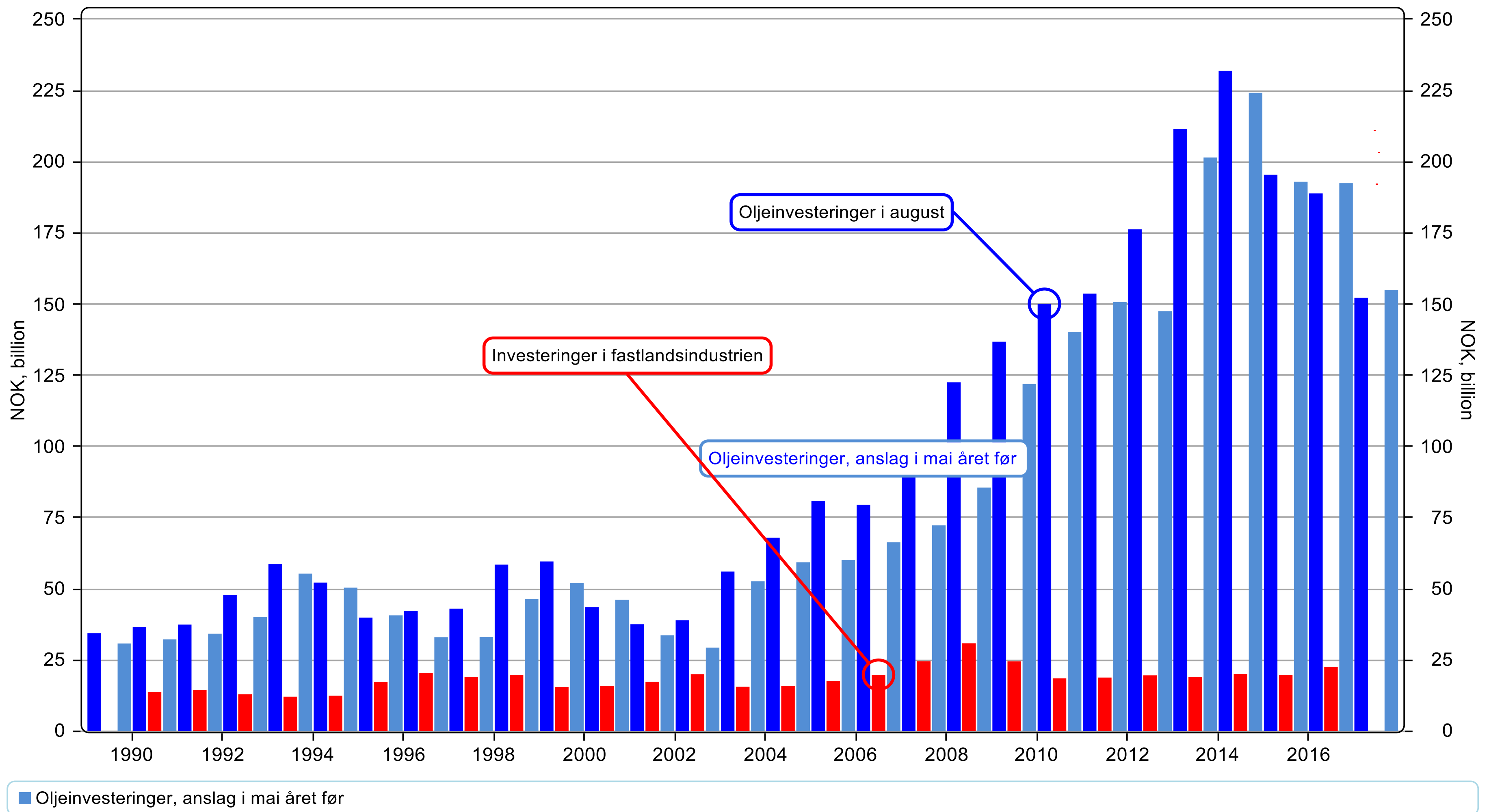
Figur 1. Eiendomsskatteinntekter

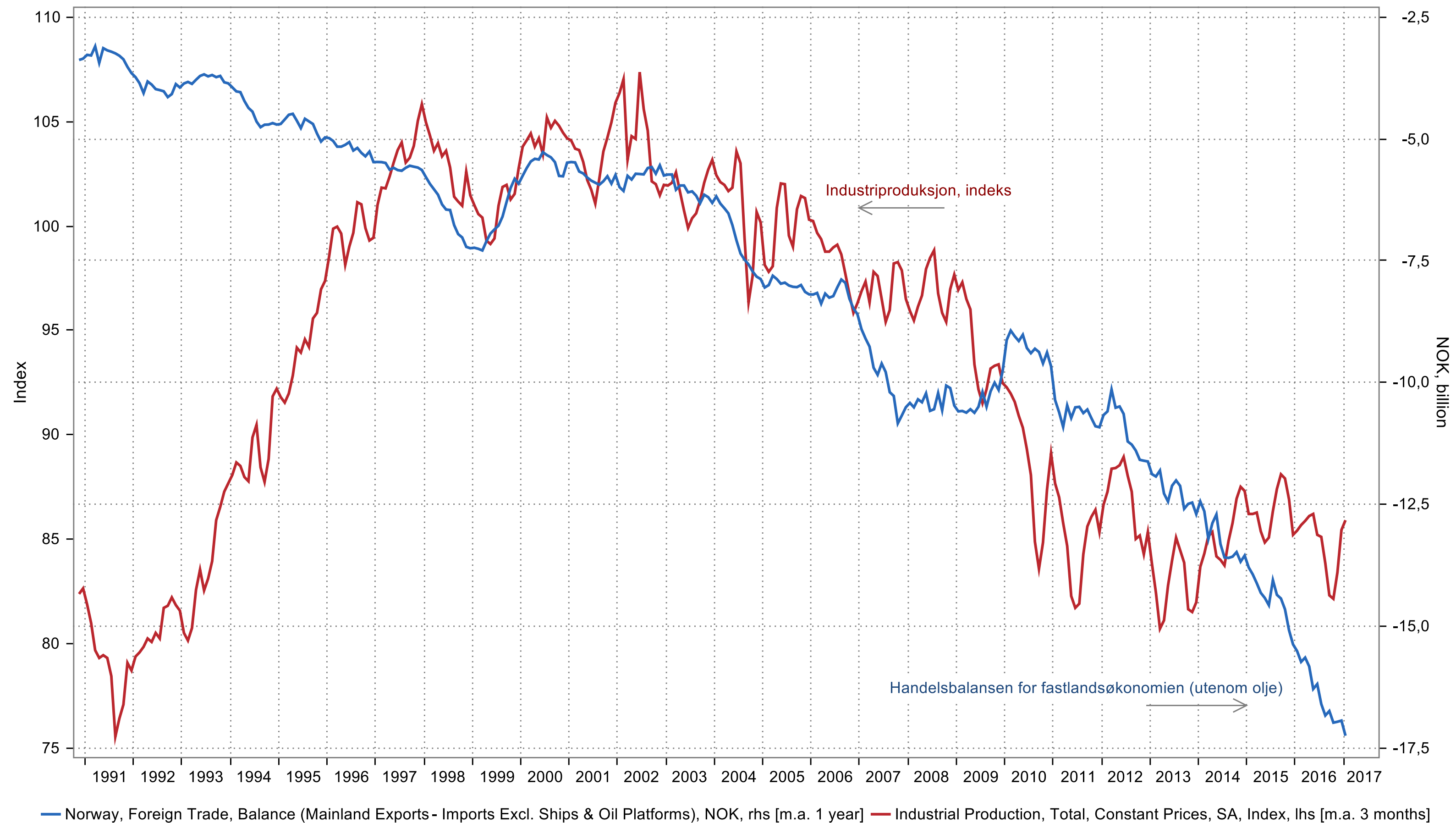
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

- I 2016 har 365 av i alt 428 kommuner innført eiendomsskatt.
- Antallet har økt med 14 kommuner fra 2014 til 2015 og med ti kommuner fra 2015 til 2016.

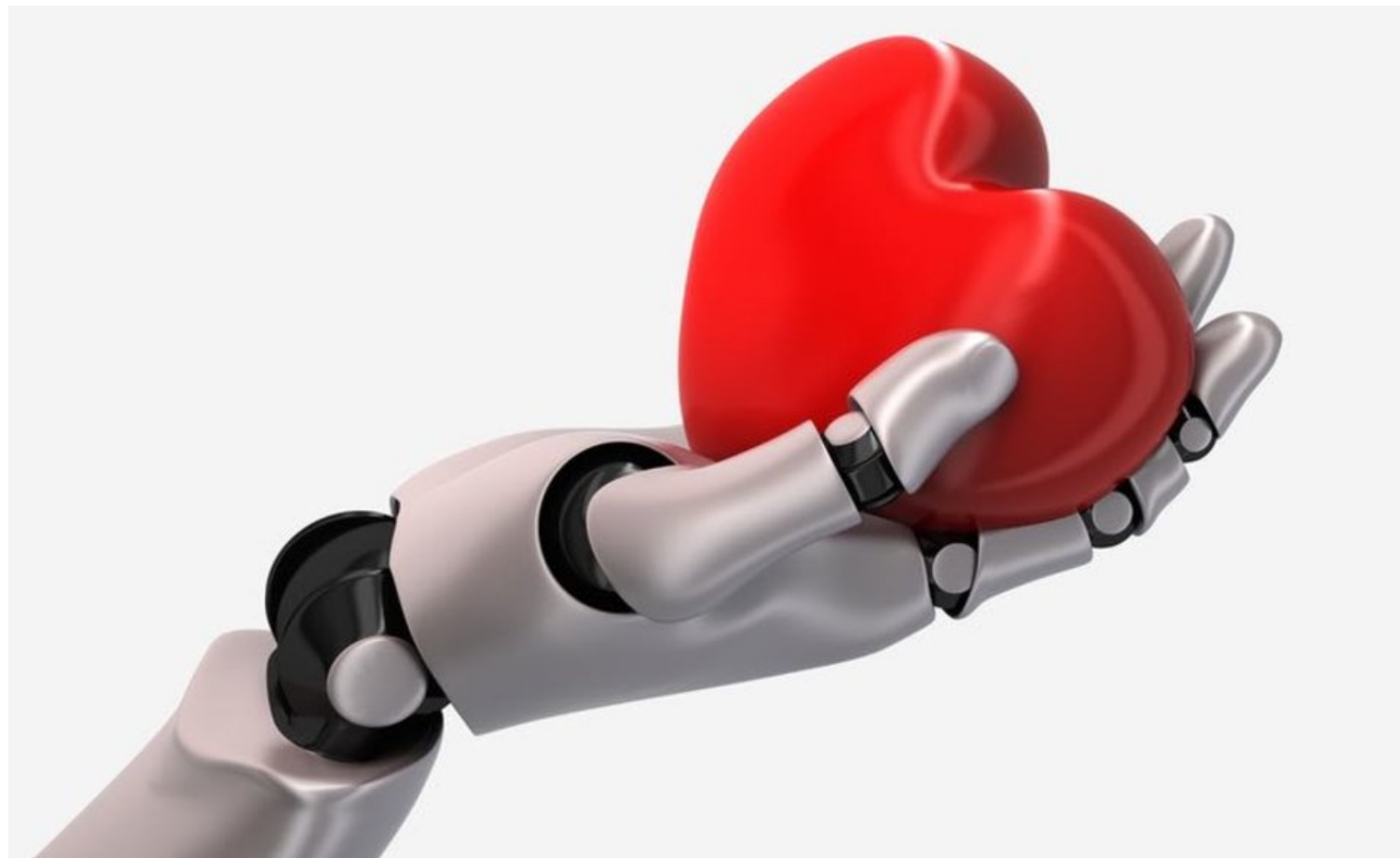
MÅ: bedre rammevilkår for å investere i privat sektor

Norge: industriproduksjon og handelsbalanse

Innovasjon gjennom samarbeid offentlig – privat - frivillig

Eldre stotrives i bokollektiv

Godt eksempel: Barnehagereformen

Bamsebo etablert i 1962

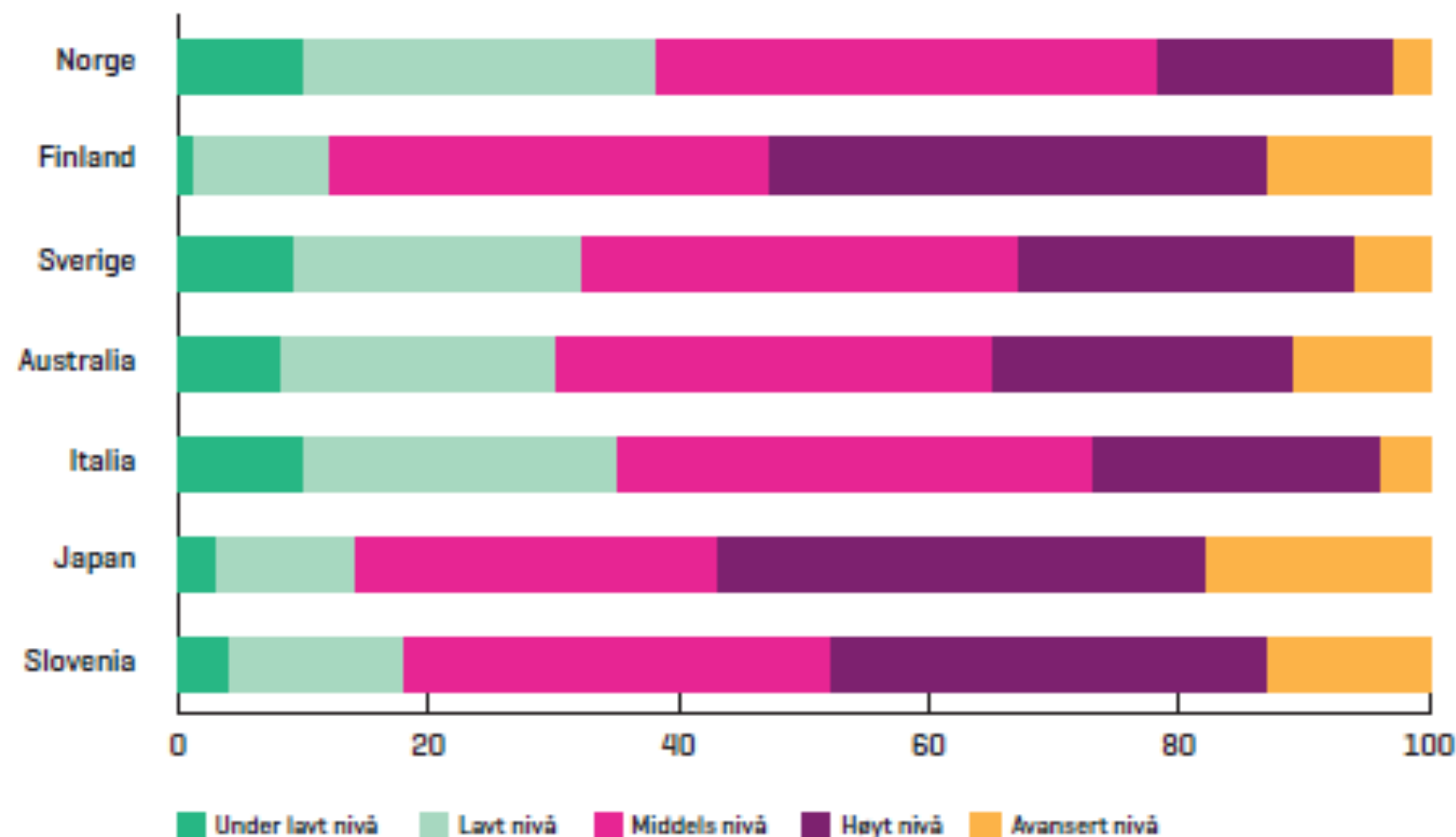
Vi trenger en kultur for å lykkes og for å tenke nytt

NOU

Norges offentlige utredninger 2016:14

Mer å hente

Bedre læring for elever med stort læringspotensial

Figur 3.3 Andel (prosent) elever på ulike kompetansenivåer i matematikk på 8. trinn

Kilde: Grønmo mfl. 2012

Studenter sliter med matten

Nye studenter på mattetunge studier har dramatisk dårlige forkunnskaper i matematikk

Klarte bare halvparten av oppgavene i mattetest på grunnskolenivå.

19. SEPTEMBER 2016 KL. 7.20 [DEL PÅ FACEBOOK](#)

Dokumentar

[Gåten i Isdalen](#) [Brennpunkt](#) [Innafor](#) [Radiodokumentaren](#) [Dokumentarer i NRK TV](#)

For smart for norsk skole

Én av fem barn som dropper ut av skolen tilhører de aller smarteste barna. Fredrik (11) ble "slemme-Fredrik" fordi skolen ikke visste hvordan den skulle håndtere de flinkeste barna.

Teknologi kan løse velferdsstatens utfordring – men vi må være åpne for endringer

